

RENAȘTEREA

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Mallnovski Nr. 18.

SĂ FIM CU ÎNȚELEGERE

Cum era de prevăzut, problema reîncadrării Bisericii Unite în marea masă a Ortodoxiei străbune nu se putea definitiva fără să nu producă și oarecare nemulțumiri în sânul unor credincioși mai habotnici. Și nu-i mirare. Credința nu-i un lucru de fiecare zi, ceva pe care o schimbi după anotimpuri și după soare, ci e cea mai de preț comoară pentru creștinul ce trăește cu nostalgia vieții de dincolo în suflet. Credința conștientă, simțită și trăită e viața însăși. Creștinismul nu e numai o haină în care Mântuitorul a ținut să-și îmbrace pe noii Săi discipoli, ci e însăși viața Lui, în toată frumusețea ei morală și în toată structura organică a doctrinei sfinte.

Creștinul împrumută viața din viața Domnului său și înțelege să-i dea coloratura pe care o are doctrina în care s'a integrat. Numai așa ne putem explica marele număr de martiri și mucenici pe care i-a avut și-i are Biserica. O doctrină care nu este în stare să pună în mișcare toate resorturile sufletesti ale celor ce vreau să și-o însușiască ca normă de acțiune, e sortită dela început pieirii. Puterea de viață a unei mișcări nu stă în regulamente și în legi scrise pe hârtie și ordonate în rafturi prin biblioteci, ci în factorul viu, uman, în om, în omul ce lasă să i se întipărească în suflet idealul unei alte lumi decât aceea în care a trăit până în prezent, a unei lumi potrivite cu idealul învățat și însușit ca atare din doctrina în care s'a adâncit.

O asemenea adâncire mișcă, schimbă, transformă pe om, îl fanatizează până acolo încât uită de sine și de împrejurările între care trăește, uită de obligațiile familiare și sociale ce le are, și merge înainte cu prețul vieții. Nu se teme de moarte; din contră moartea o așteaptă cu convingerea sinceră că prin ea s'a desăvârșit pe sine și a servit cauza obștii cu vârf și îndesat.

Pentru asemenea oameni n'a-

vem decât cuvinte de admirație și respect. Unii ca aceștia sunt „cei puțini aleși“ care au fost chemați pentru a arăta lumii pilde de adevărată abnegație. Unii ca aceștia arată lumii un stil nou de viață care peste vremi și locuri arată puterea vie a ideii ce mișcă munții.

În această lumină vedem pe toți cei ce lucrează în numele unei convingeri și pentru o idee.

În cazul fraților noștri, până mai eri gr. catolici, să fim însă înțeleși dela început. Le înțelegem elanul și scrupulozitatea în toate manifestările lor spirituale; știm că au fost fanatizați într-o direcție, știm că au fost obișnuiți să vadă în culori trandafirii tot ce se petrece în Apus și în special în Cetatea Vaticanului; știm că au văzut și încă mulți din ei poate mai văd și astăzi un „Alter Hristus“ în persoana conducătorului suprem al Catholicismului și atâtea altele. Nu vrem să le facem cap de acuzație din toate acestea. Ferească Sfântul, așa ceva nu se potrivește cu spiritul îndelung îngăduitor al Ortodoxiei străbune.

Dar dacă noi îi înțelegem, am dori să ne înțeleagă și ei. Nu vorbim ca unor oameni care cred că toată ortodoxia ar consta în petecul de hârtie pe care și-au dat adesiunea de revenire la Biserica străbună, ci ca unor fii, care știu că dincolo de această semnătură e un angajament spiritual, care înaintea lui Dumnezeu e singurul și cu adevărat valabil. Față de Dumnezeu omul se angajează cu sufletul, iar actul extern e doar o formă cerută de legile civile pentru a ști în ce rând să ne categorisească.

Revenind în mijlocul nostru nu sunt între străini. S'au reîntors doar la staulul dela care au plecat părinții lor, cu două veacuri și jumătate înainte. Uniți am fost în „legea românească“ până la data desbinării și reîntoarcerea lor trebuie privită ca o revenire în sânul cald al familiei creștinești în care ne-am născut și am crescut. În loc

de rezerve și ură, ea trebuie să stârneasce un val de căldă în-sufletire pentru că unirea vine cu tot belșugul ei de gânduri bune care adâncesc legăturile și întăresc brațele în luptă cu puterile ascunse ale răului.

Unirea am dorit-o cu toții și ne-am rugat pentru ea. Fiecare dintre noi, în rugăciunea celor „șase cereri“ de fiecare dată, implorăm dela Tatăl cel Cereș să ne hărăzească bucuria de a ajunge la „împreunărea credinței“ ca astfel, împărțâșiți de același duh Sfânt să putem petrece într-o deplină bucurie a unității frățești. Și nici un moment nu ne-am îndoit că cererea nu ne va fi ascultată. Conduși de același duh creștinesc, frații gr. cat. de până mai ieri au adăugat la aceasta rugăciune liturgică, un canon special, o Octavă de rugăciune — ca să ne exprimăm cu un termen uzitat în vocabularul lor — în fiecare an în prima săptămână din luna Februarie. Deci, ceva în plus și de fiecare dată, fiecare ne-am rugat cu conștiința creștinului care știe că cine bate i se deschide, cine caută află și cine cere i se dă.

Mai avem atunci motiv de a sta în cumpănă, acum când vedem că rugăciunea noastră îndelungată a fost înrouată cu mana cerească a binecuvântării? Mai avem motiv să stăm la târguială cu noi înșine și cu cei ce ne arată calea deschisă a înfrățirii?

Să nu ne osândim înaintea lui Dumnezeu cu calcule și cu târgueli de ale noastre. Să vedem în toată această mare problemă degetul lui Dumnezeu,

care lucrează în istorie prin oameni, fără să se uite la fața omului și fără să se sinchi-sească de haina în care este îmbrăcat. „Au nu se vând două vrăbii cu un ban? Și nici una din ele nu cade pe pământ fără știrea Tatălui vostru. Dar la voi și perii capului toți sunt numărați.“ (Mat, 10, 29-31).

Dacă din miile de păsări ce zboară prin văzduh nici una nu cade la pământ fără știrea prealabilă a bunului Dumnezeu și dacă nouă și „perii capului“ ne sunt numărați, atunci să fim liniștiți în conștiința noastră că nici acțiunea aceasta de revenire la ortodoxie străbună nu s'a făcut fără de un plan de mai înainte stabilit a lui Dumnezeu pentru unirea și pacificarea noastră. Așa se cuvine să judecăm și să acționăm.

Privite lucrurile prin prisma Providenței Divine ne împăcăm pe noi, și odată cu noi pe atâția credincioși ce așteaptă dela noi un cuvânt de îmbărbătare.

E timpul să ne trezim la realitatea creștină a vieții; să vedem degetul lui Dumnezeu pe rana sângerândă a sufletului nostru frânt cu două veacuri și jumătate înainte; să vedem binecuvântarea Lui revărsată cu îmbelșugare peste noi în urma rugăciunilor neîncetate de unire.

Noi am înțeles sbuciumul unora, se cuvine să vadă și cei ce mai stau în cumpănă semnul cereș al binecuvântării.

Pr. AUG. FAUR

Biserica străbună

Pentru poporul român, în tot sbuciumul îndelungat al istoriei sale, Biserica străbună i-a fost maică iubitoare, ocrotitoare și călăuză spre zările unui luminos progres moral, cultural și social. Poate nici într-o parte a globului pământesc Biserica nu s'a identificat ca și la noi cu aspirațiunile poporului care

s'a născut deodată creștin și român. Istoria sa stă mărturie nedesmințită asupra rolului covârșitor pe care ortodoxia românească l-a avut în formarea caracterului său, a înaintării sale culturale, a organizării sale ca stat politic, liber și independent ca și acela al suveranității și al securității, propo-

văduind pacea și buna înțelegere cu vecinii; străduindu-se și reușind al așeza pe înaltul pedestal al moralității creștine, de a nu râvni nicio dată ceia ce nu e al său.

Deaceea și sufletul neamului românesc, care s'a plămădit din credință și iubire nefățărită, adăpostit în altarele curățeniei morale, este pentru vesnicie nedespărțit de Biserica străbună, care i-a dat viața și i-a altoit puterea creatoare a patrimoniului său scump și sfânt.

Astăzi ca'n totdeauna, Biserica nu poate fi decât alături de poporul drept credincios, continuând să-i păstreze linia credinței prin care a biruit necazurile îndeplinindu-și rolul de neostenită sfătuitoare, în ceasuri de grele încercări ocrătoare, rămânând alături de popor, împărțându-i bucuriile, durerile și revendicările întru cucerirea vieții liniștite, drepte și fericite.

Biserica nu a lipsit nici dela un praznic al poporului fiind prezentă la toate pătimirile ei.

Biserica nu a dezertat nicio dată dela îndatoririle oricât de mari și de grele față de poporul român alinând suferințele, întărind credința, propovăduind milostenia, iubirea, înpăciuirea, ajutorarea celui slab,

consolidând nădejdea în dreptatea neamului, înarmându-l cu arma ce s'a dovedit nebiruită: suflet bun, iertător, curat, cinstit și drept al românului.

Biserica prin slujitorii ei dăruiește generații de cetățeni loiali, cari știu să dea „Cezarului ce este a Cezarului și lui Dumnezeu ce-i a lui Dumnezeu“.

Orice acțiune a stăpânirii de azi de înnoire sufletească, progres social, caritate și luminare a poporului va găsi în Biserica străbună un sprijinitor prețios, care va difuza cu toată convingerea marile comandamente ale asigurării unei vieți mai bune și înfloritoare a poporului.

Străjuind fără prihană destinul neamului, prosperitatea țării și ridicarea poporului, biserica va rămânea mereu în slujba lui, aplecându-se cu dragoste spre a-i asculta suspinul necazurilor, îngrijindu-i ranele suferinței, îndrumându-i pașii vieții și privirile revendicărilor spre orizontul luminat de razele progresului integral, făurindu-i marile praznic de bucurie a fericirii prin trăirea învățăturilor mântuitoare ale sufletului său cu virtuțile creștine neperitoare, și cuceritoare de viață veșnică.

Pr. CONST. HAȘCAU

Pecețile dela 7 Oct. 1698

Acum după ce, prin vrerea lui Dumnezeu și a unor oameni, s'au rupt pecețile zapisului, care ne-a ținut desbinați în două Biserici timp de 250 ani, vom putea cerceta faptele acelor vremi, slobozi de orice pasiune colorantă, ci numai pentru a stabili adevărul.

Trecând în revistă documentele așa numite „Uniri“, atât acele inițiate de Teofil cât și pe acele împlinite de Atanasie, feciorul preotului din Ciugud, constați că toate au purces din interesele politice ale Curții

împărătești din Viena și spre a servi țeluri iezuite, străine de interesele și de țelul vrerilor poporului iobag.

Acesta este primul aspect al acestor acte.

Al doilea aspect constă în absența poporului, a consimțământului lui din acele acte politice — și aceasta spre cinstea lui, căci nu și-a vândut sufletul pentru blidul de linte.

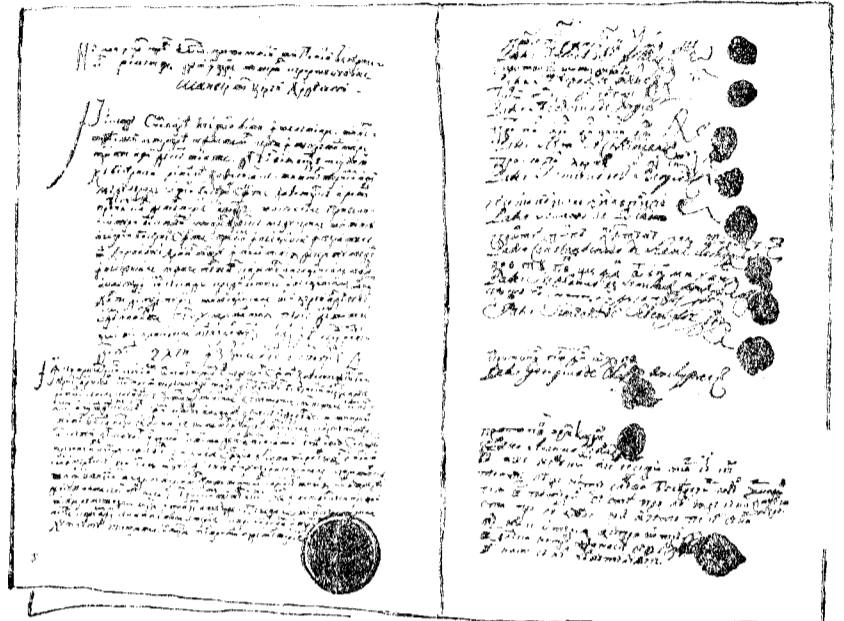
Sufletul poporului a rămas neclintit încredința sa. Era firesc ca acum când el își conduce destinele să repare sila ce i s'a făcut înainte cu

doouă veacuri și jumătate; să rupă pecețile acelui zapis cu care a fost vândut, fără să fie întreat, așa cum mai înainte se vindeau sclavii. (Vezi Doamne, Primatele Coloniilor spunea că poporul nu este atât de „erudit“ ca să fie întreat într'o afacere care privea întâi poporul).

Un al treilea aspect al documentelor „Unirii“ îl formează îmbelșugatul viclesug iezuit.

Documentele lui Teofil, devenind inoperante prin moartea lui precipitată și suspectă, le lăsăm deocamdată la o parte.

Să ne oprim puțin la documentul atanasian dela 7 Oct. 1698, pe care îl dăm aci în faximil micșorat și în transcriere cu latine.

Iată textul lui:

„Noi mai în jos scriși Vlădica protopopii și popii Besearicilor rumânești dăm în știre tuturor căroașa sa cuvine mai vartos țării Ardealului.

Cercându*) schimbarea acestii lumi înșelătoare, și nestarea, și neperirea sufletelor căruia în măsură mai mare trebue a fi decât toate. Den bună voia noastră ne unim cu Biserica Romei cea catholicească, și ne mărturisim a fi mădulările cestei Besearici sfinte catholicească a Romei prin ceastă carte de mărturie a noastră, și cu acele privilegii vom să trăim cu care trăescu mădulările și popii acestii Besearici Sfinte, precum înălția sa împăratu și coronatul Craiu nostru în milostenia decretu-

*) Al. Pop: Desbinarea în Bis. Rom. pag. 36, 1-a transcris prin Giudecând.

mului înălțai sale ne face părtași care milă a nălții sale nevrând a o lepăda cum să cade credincioșilor înălțai sale, această carte de mărturie și nălții sale și țării Ardealului o dăm înainte. Pentru care mai mare tărîe, dăm și pecețile și scrisorile mânilor noastre. S'au dat în Belgrad în anii Domnului 1698: în 7 zile a lui Octomvrie

Insă într'acesta chip ne unim și ne mărturisim a fi mădulările sfintei catholiceștii Bisearici a Romei cum pre noi și rămășițele noastre din obiceiul Bisearicii noastre a răsăritului să nu ne clătească, Ci toate țărmoniile, sărbătorile, posturile cum pân acum așa și de acum înainte să fim slobozi a le ținea după că-

lindariu vechiu, și pe cinstitul Vlădica nostru Athanasie nime pân în moartea sfintii sale să n'aibă puteare a-l clăti din scaunul sfintii sale, Ci tocma de i s'ar tãmpla moarte să stea în voia soborului pre cine ar alege să fie Vlădică pre care sfintia sa Papa și înălțatul împărat să-l întărească, și Patriiarhul de suptu biruința înălții sale să-l hirotonească și în obiceiul și dregătoriile protopopilor carii sunt și vor fi nici întru feal de lucru nime să nu să meastece ci să-s ție cum și pân acum: *Iar de nu ne vor lăsa pre noi și pre rămășițele noastre într'aceast așezare, Pecețile și iscăliturile noastre care am dat să n'aibă nice o tărîe, care lucru l-am întărit cu peceata Mitropolii noastre pentru mai mare mărturie* Inscriptia sigilului: ACESTA

FOILETON

Despre armonia lăuntrică, principiu causal al mântuirii

de Pr. Prof. GH. NOVEANU.

Continuare din Nr. 48/1948

Practica virtuților în sensul maxim al termenului transformă ființa materială în cea mai perfectă formă a omului creștin. Această ființă supra comună îndeplinește cu strictete legile vieții, reducând însă funcțiunile, „chemările trupului“ la aspectul lor imperios și prin acesta dând chip formal conflictului formulat ca lege universală: „homo hominis, lupus“.

Omul creștin este prin acest proces desprins din genul propriu al ființei și poate fi considerat, fără exagerare utopică — un supraom. Legile de manifestare ale noiei ființe sunt specifice idealului propus să se formuleze în strictă dependentă de scopul final: îndumnezeire.

Îndumnezeirea este o stare proximă perfecțiunii, fiind ipoteza în care pluralitatea funcțiunilor noastre iau aspectul major. În contradicție cu concepția origenistă, care considera perfecțiunea ca o stare statică și deci fundată pe un echilibru inert, subscriem poziția misticului Ma-

xim, care vede în procesul îndumnezeirii manifestarea deplină a tuturor funcțiunilor.

Mișcarea este condițională acestei stări cum singur formulează: „Primul om pierzând mișcarea spre scop a lucrării facultăților naturale, a ignorat cauza sa . . . (Ct. după D-tru Stăniloae: „Filocolia“, Vol. II, pag. XV).

Senzul „mișcării“ pentru Sfântul Maxim are un înțeles deosebit de cel banal. Mișcarea este pentru el senzul cel mai adevărat de manifestare a ființei divine și formă obligatorie pentru ființa umană.

Mișcarea are o finalitate apriorică. În spiritul creștin sensul ultimului efort este starea de ecumenicitate cu divinul. Este potențializarea maximă a funcțiunilor moștenite dela conul inițial, hegemonia spiritului, domnia rațiunii divine peste accidentul temporal al materiei în care suntem. Dobândirea unei astfel de stări este un proces continuu.

Credința care formulează dispozițiunea inițială a acestei atitudini devine, prin procesul de exercițiu certitudine.

2. Certitudinea³⁾ este starea de împăcare a primelor antiteze din psihicul uman. Este starea imediată a înțelepciunii deținută de omul creștin prin exercițiul și practica „legii“. Ea estompează „și în ultimă instanță desființează desechi-

³⁾ Fernand Ménégoz: La certitude de la Foi et la certitude historique. Bâle et Paris, 1906.

librul minor din lumea materială prin reducerea semnificațiilor acestor relații la valoarea lor întrisecă. Reducând conflictul din lumea materială la temporalitate, scăpăm implicit de obsesia ha-lucinantă pe care de obicei ne-o produce sub stare obișnuită „chemările“ și frământările materiei.

Practica creștină intensificându-se, găsește senzuri noi vieții prin schimbarea centrului de gravitație a dorinței noastre de la pământ la cer. Dorind cerul, pământul devine un accident pentru care avem cel mult o atentă compasiune decât o cupiditate. Dorirea cea mare a acestui nepătruns deschide orizonturi și forțe nebănuite care declanșate depășesc imaginația banală a omului-animal și prin aceasta distanțează pe omul cuprins de certitudinea creștină de omul de rând.

Procesul de distanțare crește proporțional cu exercițiul și cu dimensiunea drumului pe care suntem plasați.

Când perspectiva distanțării este evidentă, omul creștin se despărțește de convingerile utilului, pătrunde senzurile noi rânduieli din cosmosul divin și viața lui se preface într'o asiduă dăruire acestei ordine. Procesul de dăruire ce însoțește aceste ascensiuni este mai mult o descătușare decât un sacrificiu. Pentru că omul cuprins de fiorii certitu-

IASTE PECETU MITROPOLII BEL-GRADUL.

*

Urmează o pagină cu iscăliturile și pecețile a lor 27 de protopopi. Pagina ultimă cuprinde semnăturile reproduse mai sus în clișeu, în număr de 11 și notița următoare:

„Și așa ne unim *acești ce scriu mai sus* cum toată leage noastră slujba Bisericii leturgia și posturile să stea pe loc. Iară să n'ar sta pre loc aceale nici aceste peceți să n'aibă nice o tãrie asupra noastră și Vlãdica nostru Athanasie să fie în pace*)." Ath. L. S. și nime să nu-l hãlbãtãluiscã“.

În rândul 2, 3 și 4 de sus în jos al apostilei se află un fragment de notã: și carile /darul nos/trã — în coherență cu textul apostilei.

În forma originală, evident că nu a putut fi pe placul iezuitului Baranyi. Dar el știa că „popii“ români fiind „neerudiți“, asemenea poporului nu vor înțelege pe latinie, iar Curtea neștiind scriitura românească, a alcătuit o versiune latinească pe placul lui Colonici și amăsurat sugestiilor aceluia, că neofiții la papism vor învăța mărturisii și crede toate cele ce învață, mărturisește și crede sfânta maică biserică rom. cat. și mai ales cele 4 puncte.

*) *Al. Pop*: în op. cit. îl transcrie să fie în cap (i). În protocolul Sinodului din 6 Ian. 1701, Soborul spune că Athanasie: „...sã-și fie scaunul în pace, cu cinste, precum și-a fãnut și alții...“.

Cu o asemenea interpolare și cu omisiunea aliniatului a doilea din textul manifestului atanasian, versiunea latină a fost socotită ca textul autentic al actului dela 7 Oct. 1698, până la 1885, după ce Nic. Deusșianu a descoperit originalul românesc în Muzeul Național din Budapesta de unde l-a reprodus apoi în parte, și Nilles în *Symbolae ad Illustrandum Historiam Ecclesiae Orientalis*, Vol. I. Oeniponte, 1885.

Presupusul manifest de perfectare a „Unirii“ ce poartă data de 5 Sept. 1700 nu-i altceva decât traducerea pe românește a plãsmuirii lui Baranyi dela 1698. Iar semnăturile atribuite celor 54 de protopopi și a celor 1563 (după Șincai 55 + 1583) nu sunt semnături ci tabloul protopopilor și preoților întocmit după întoarcerea lui Athanasie dela Viena, adică după 4 Mai 1701 când sosește în Alba-Iulia. În punctul 7 al jurãmântului față de Leopold, Vlãdica Athanasie făgãduia că întors acasã va face „socotul popilor și „l-oi trimite“.

Semnăturile din actul sinodal dela 6 Ianuarie 1701, a celor 29 protopopi și 26 de preoți au alt rost decât acela al unei adeziuni la biserică papală.

În orice caz o istorie adevărată a „Unirii“ dela 1700 și difuzată în popor nu va avea decât darul de a închea și mai mult reunirea dobândită prin revoluția albă din Octombrie a anului 1948, care a rupt pecețile actului dela 7 Oct. 1698.

Prot. Dr. FL. MUREȘANU

În câți-va ani literatura istorică românească s'ar fi putut îmbogăți cu proiectele biografii, cărora a dormit în Domnul s'ar fi priceput să le dea documentarea necesară și expunerea îngrijită, cunoscută din apreciatele lui studii de cuprins istoric și juridic.

Cu privire la păstoria Mitropolitului *Miron Romanul* opiniile contemporanilor erau foarte împãrtite, unii considerându-l ca pe un demn urmaș al nemuritorului Andrei, alții judecându-l cu severitate excesivă pentru motivul sau pretextul, că alegerea lui la cârma Mitropoliei transilvane ar fi fost „influențată de guvernul budapestan“. Împotriva acestei opinii nu a lipsit a protesta unul din apropiații săi colaboratori, Partenie Cosma, demonstrând prin coloanele *Telegrafului Român* și în corespondențe particulare, că libertatea alegerii era deplin garantată reprezentanților clerici și mireni, întruniți la Sibiu la Congresul mitropolitan electoral din anul 1874.

Cu toate acestea, situația lui Miron la începutul păstoririi sale era destul de dificilă, gãsindu-se în fața fostului său contracandidat *Nicolae Popea* care, în calitate de vicar arhiepiscopesc, a continuat să aibă în conducerea chestiunilor consistoriale, cuvânt mai determinat decât al șefului său ierarhic. Cel puțin timp de un deceniu și jumătate Miron se simțea aproape străin și cu totul izolat în atmosfera sibiană. Acestui sentiment de izolare nu a lipsit a-i da expresiune într'o scrisoare, adresată la 17 Martie 1883 unui prieten aradan, Molnár György, care-i trimisese cu dedicație un volum de amintiri intitulat *Világos után — emlékeimből*. (După *Șiria — din amintirile mele*) Arad 1882.

Pentru scrupolozitatea, cu care înțelegea să-și îngrijească Miron redactarea corespondenței sale, e semnificativ amănuntul, că a doua zi a ținut să rectifice prin o nouă scrisoare cuvântul „*hajdan*“ (odinioară) pãrându-i-se că acesta nu ar fi fost

tocmai corect. Ruga deci pe prietenul său Molnár să binevoiască a-l înlocui prin termenul mai potrivit „*egykor*“ stãruind, să-i fie trecută cu vederea această greșală, scuizabilă pentru cine știe că mitropolitul Miron stã, și în privința întrebunțării limbei maghiare ca și în alte privințe, cu totul izolat aci în Sibiu.

De altfel, oricât de mult ar fi fost bănuț de maghiarofilie, mitropolitul Miron Roman știa să reprezinte totdeauna cu demnitate împunătoare interesele bisericii și să le apere în mod inteligent respingând cu bărbãție atacurile șovinistilor atotputernici. O strălucită dovadă a curajului său bărbătesc se poate găsi în textul pastoraliei, ce a publicat la 1896 cu prețelul „*Mileniului*“, îndrumându-și preoții și credincioșii să se întrunească în fața sfintelor altare strămoșești, nu spre a prãznuți împreună cu ceice jubilează în fărădelegi asupritoare de popoarele nemaghiare, ci pentru a da mulțumită Pãrintelui Ceresc, că a stat în ajutor poporului drept credincios să-și poată salda dealungul acestui „*Mileniu*“ ce mai scumpe comori ale sufletului românesc: *religia și limba națională*.

Iși poate imagina oricine penibila impresia, ce a produs pastorală aceasta asupra opiniei publice șovine și asupra cârmuitorilor budapeștani, cari au încercat să-l înduplece a o retracta. Dar zadarnică le-a rămas încercarea, ori câte amenințări i se făcuseră, că va fi destituit. Bãtrânul mitropolit a reușit să reziste cu tãrie până la sfârșitul zilelor sale.

De aceea nu pare exagerată opinia publicistului Valeriu Branice, care-l apreciea pe Mitropolitul Miron ca pe un bărbat „genial și jelos în cele naționale“, *) precum nici opinia bănãțeanului Alexandru Mocioni, prezentându-l pe Miron Roman în fața Congresului național-bisericesc din Sibiu ca pe un „*spirit superior, caracter nobil și desinteresat, fin devotat cu toată știința sa națiunii*“

*) Cf. I. Lupaș, *Istoria bisericii române. Craiova 1941, ed. VII. p. 142.*

Mitropolitul Miron Romanul

1874-1898

— Câteva amintiri —

O coincidență neașteptată a dat celui ce scrie aceste pagini de pomenire prilej să fie prezent în ziua de *Duminecă, 17 Decembrie 1948*, la slujba parastașului, oficiată în *Catedrala sibiană*, din inițiativa strănepoatelor Lucia, Minerva, și Hortensia Cosma, pentru odihna sufletească a *Mitropolitului Miron Romanul*, dela a cărui încetare din viață în toamna anului 1898 se împlinise tocmai o jumătate de veac.

Pãstoria Mitropolitului Miron prezintă nu numai pentru istoria

bisericească, ci și pentru cea politică a Românilor din Transilvania o problemă de palpant interes. Rãposatul profesor universitar Dr. Ioan Matei, a cărui pasiune pentru probleme de istorie contemporană e cunoscută, pornise la strângerea materialului documentar de trebuință pentru *două biografii vlãdicești*, a Mitropolitului *Miron Romanul* și a episcopului *Nicolae Ivan*.

Și dacă moartea nemilostivă n'ar fi curmat prea devreme firul vieții și activității neobositului publicist,

dinei creștine caută prin toate mijloacele descãtușarea de contigentele care-l plumbuesc în lumea de ieri, pentru care nu mai are decât o afecțiune angelică și dorința fermă de a se despãrți de acestea este un sacrificiu mai mult prezumțial decât real.

În lumea cea nouă în care intră cel ce a dobândit a doua treptă a echilibrului: *certitudinea legile*, se cristalizează către formule simple care le domină ortologic și sesizarea senzurilor este egală ca proces cu procesul de descoperirea, iluminãrilor sfințitoare. Pentru tradiția creștinească această descoperire se numește deobște „*primire de har*“.

Harul vederii celor necuprime este rezultatul unui dublu efort, de voire și de generozitate divină. Altfel spus starea harică ce o simțim în ipostaza certitudinii creștine este produsul bunãțãii lui Dumnezeu care ne-a dãruit lumina cea nouă, dar ea este în acelaș timp și rezultatul voit al ființei noastre care a îndeplinit efortul de a-și redresa special ochiul vederii lãuntrice ca să poată fi receptiv unei astfel de imagini.

Pãstrând proporția și respectând, până la stãrea de prosternare ecuația ce-am îndrãznit să facem pentru explicarea verbală a acestei ipoteze, trebuie să subliniem că harul lui Dumnezeu pentru vederea celor neștiute se revarsă și are efectul ilumi-

nării numai dacă procesul de prefacere — dacă ogorul sufletesc — a insului a fost pregãtit în prealabil pentru o astfel de taină. Cu temerea de a greși formulãm cu toată rezerva urmãtoarea reflexiune: Omul ipostaziat, prin procesul de iluminare devine o condiție materială pentru ca efectul harului să se poată manifesta.

Desigur această stare de condiții nu diminuează funcțiunile harului divin ci minimalizează doar posibilitatea de mântuire a omului căzut din paradisul inocenței inițiale. Când ipostaza certitudinii s'a epuizat și procesul de descãtușare din contigentele temporale a atins orizontul maxim a îndumnezeirii, insul pãșește în cea de a treia treaptă a stãri sale: ipoteza angelică (sfințitoare⁴).

Ipostaza angelică (sfințitoare) este ultima stare a ființei integrale trup și suflet. Ea se dobãndește de către aieșii divinãțãii prin care cea dintâi se manifestă pregnant în vederea mântuirii noastre.

Ipostaza sfințitoare nu-și mai are cauză și efect în sine. Omul creștin astfel ipostaziat nu-și mai aparține sieși și nu reflectă nici o adeziune posesivă pentru sine. Insuși mântuirea lui este o

⁴ *Mihãlcescu*: Dogma Sateriologică (Note după cursul de Dog. specială) Buc. fasc. IV. 1906, fasc. fasc. V-VIII. 1927, fasc. IX-X 1928.

condițiune a smereniei sale, iar în realitate iconomiei divine el este un mântuit.

Sfințitorul se prefac în potir și purtãtor de har, ființa sa devenind biserică vie mântuirii și prag de netrecut pãcatului. Trupul său ipostaziat are funcțiunile pe care harul vrea să le manifeste în el și sufletul său reflectă, sub o specie sui generis numai voia lui Dumnezeu.

Fără a pierde din libertatea integrală acordată ființelor pãmãntene sfințitorul, printr'o iconomie voitã a sa, liberã de orice circumscriere forțată a puterii divine, voiește numai ceace duhul voiește și sãvãrșește numai cu pornca lui Dumnezeu poruncește prin legea creștină. El este un chip real al ființei viitoare și un exemplu indubitabil despre devenirea eternă a ființei alãtorea de Dumnezeu. Dovedește posibilitatea viețuirii veșnice în duh și falsitatea evidentă a concepției după care contradicția ar fi principiul vieții. Fiindcă starea de sfințitor a rezolvat definitiv toate contradicțiile formale care ne obsedează în genere și a dat senz de armonie acestor pseudo-contradicții; trup-suflet.

(Va urma).

și bisericii sale, credincios Tronului și Patriei" cârmuind în împrejurări critice „cu multă înțelepciune, cu o scrupuloasă iubire de dreptate, cu toată blândețea și abnegațiunea crești-

nească", dovedind în cele mai grele împrejurări „bărbăție, demnitate și tact", asigurându-și astfel un loc distinct, bine meritat în istoria bisericii".

I. L.

Sfințirea bisericii din Someșul rece protopopiatul Clujului

Luni 27 Dec. 1948 Prea Sfinția Sa Episcopul Nicolae a sfințit biserica din Someșul Rece, protopopiatul Clujului.

Intrucât biserica cea nouă a Someșului rece are o istorie osebită socotim interesante și instructive câteva momente din trecutul ei.

Fondul de zidire s'a inițiat la anul 1902 prin parohul de atunci Nicolae Stănescu, cu suma de 24 coroane.

Fondul s'a alimentat prin purtarea unui disc special în fiecare Duminică și Sărbătoare.

În 1923 Părintele Ion Stănescu este ales paroh al Someșului Rece, ca urmaș al tatălui său.

După această dată fondul sporește în fiecare an, cu sume apreciable, așa fel încât la 30 Dec. 1930 era de 1.050.559 lei. Cu această sumă s'au început lucrările, după planul arhitectului Dr. Mauriciu Fekete.

La sfârșitul anului 1931 noua biserică era sub acoperiș. În Iunie 1932 a fost gata în alb și recepționată.

În 1933 s'a făcut tâmpla și stranele prin maestrul tâmplar M. Kun din Cluj, iar icoanele tâmplei de pictorul Nicolae Brana. Cu aceste lucrări fondul adunat timp de 30 ani s'a epuizat.

După încă un efort de doi ani, prin exploatarea unui parchet donat de comuna politică, realizează suma de 324.559 lei, sumă din care, în anul 1935, se pictează interiorul de pictorii Ion și Eugen Profeta, se cumpără două clopote (cel mare și cel mijlociu) și este împrejmuțată biserica cu gard de fer în față și restul cu zid.

În toamna aceluiaș an biserica este binecuvântată prin protopopul tractului, Nicolae Vasiiu, urmând ca pentru sfințirea ei de către arhieru să se facă, pe îndelete, pregătiri mari, în așa fel încât praznicul sfințirii ei să treacă în legenda satului.

Au urmat însă ani de nestatornicie, cu bărbații concentrați la hotară.

Prin arbitrajul dela Viena, din 30 August 1940 Someșul rece ajunge sat de graniță, cu vatra satului în România și cu case și hotar în Ardealul de Nord.

S'a așteptat cu nădejde ziua libertății și a reintegririi. Ea a sosit, prin vrerea lui Dumnezeu și jertfa armatelor glorioase, sovietice și române, în toamna anului 1944.

Așa cum era gata în 1935, plus urmele zilelor de urgie, biserica cea nouă a Someșului rece a fost târnosită de P. S. Sa Episcopul Nicolae, asistat de Prot. I. Buiu, consilier eparhial referent, Dr. Fl. Mureșanu, protopopul tractului Cluj, Protopopii onorari: I. Radu-Luna de sus, V. Pop-Gilău, I. Stănescu parohul locului, Preoții: V. Pașca-Gilău, C. Buzura-Someșul cald, T. Mocan-

Agârbiciu și Diaconul L. Bândilă.

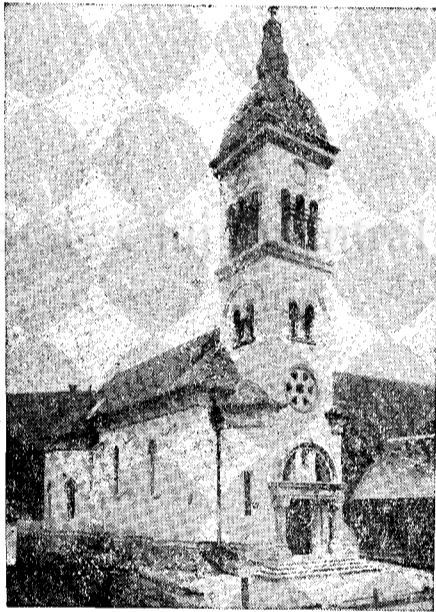
La sosirea P. S. Sale în fața bisericii așteptau numai preoții și câțiva credincioși. Gerul zilei îi ținea încă pe lângă jarul din vetre.

Protopopul onorar Ion Stănescu, parohul locului, după ce prezintă P. S. Sale Sf. Evanghelie îl întâmpină cu următoarele cuvinte:

Prea Sfințite Stăpâne,

Am ridicat acest Sion de slavă lui Dumnezeu și mângăierea poporului, cu ani mulți în urmă. Dorința mea și a credincioșilor mei a fost ca atunci când o vom sfinți cu Arhieru să fie un praznic luminat, despre care să se vorbească din tată în fiu.

Așteptând am așteptat mereu. După ce am gătit-o în haină de nuntă încă acum 13 ani au venit peste noi vremuri grele. Priviți fața rănită al acestui sfânt locaș. E o urmă din

Biserica nouă din Someșul-rece

acele zile grele, când eu și poporeni mei, asemeni strămoșilor noștri, am fost izgoniți de lângă altarul și vetrele noastre, retrăgându-ne în cetatea ocrotitoare a munților, care de atâtea ori a adăpostit acest neam oropsit.

Reîntorși, după zile de grele suferințe în acest sat, care poartă rănile adânci ale barbariei hortiste în vreme ce poporeni mei, asemenea albinelor harnice au început să-și reclădească cuibul răvășit, dorința mea a devenit și mai puternică să-mi văd realizat visul: Sfințire a acestui locaș de închinare, căruia mi am închinat cu dragoste neprecupețită viața întreagă și în care se oglindește toată munca mea de preot timp de atâtea ani.

Acest act reprezintă tot odată un pios omagiu adus părinților, moșilor și stămoșilor mei, cari de peste 200 ani au păstorit cu vrednicie această comună. Socotim că așa a voit Dumnezeu, ca ziua de astăzi să fie ziua praznicului însuși. Ne plecăm fruntea în fața vrerii lui Dumnezeu. Îi mulțumim Lui pentru toate câte ni-lea dat și apoi Vă mulțumim Prea Sfinției Voastre, că a-ți venit în mijlo-

cul nostru, acum în miez de iarnă, ca să ne încălziți inimile cu cuvântul cald al Prea Sfinției Voastre, să ne aduceți binecuvântarea bunului Părinte ceresc și să lăsa-ți între noi pacea Lui.

Ci în curând gilăuanii în frunte cu corul care a dat și răspunsurile la sf. Liturghie, Ioneni, cei din Someșul cald, câțiva din Agârbiciu și alte sate i-au copleșit pe localnici, care așa cum „n'au prestat" nici cu carul nici cu brațele la zidirea bisericii, fala lor, n'au prea stat nici de față la sfințirea dinăuntru și sf. Liturghie s'a slujit cu biserica arhiepiscopului. Să fi fost de față către o mie de credincioși în frunte cu Dr. Pitea reprezentantul D-lui Prefect al județului, Dr. Șt. Cristian, prim-pretorul plasei, D-tru Abrudan, f. inspector școlar, Dr. A. Stănescu, avocat și alții.

Dar cei ce au înfruntat gerul suntem siguri că nu au regretat ci s'au compensat prin căldura cuvântării rostită de Prea Sfințitul Nicolae Colan.

După ce protopopul tractului Dr. Fl. Mureșanu, face un scurt istoric al bisericii, P. S. S. mănecă dela textul troparului nașterii: „Să se 'nchine ție, soarele dreptății și să te cunoască pe tine răsăritul cel de sus, Doamne mărire ție".

Orice răsufiere se suspendă ca nu cumva să le scape vreun cuvânt din rostul atât de cu miez dulce al P. S. Sale, care pe lângă așezarea în lumină a praznicului nașterii înfățișează ascultătorilor pe întâiul mucenic al legii lui Hristos. Istoria vieții, pe scurt, a Sfântului Arhidiacon Ștefan, din Apostolul zilei o folosește ca bun prilej spre a arăta fiilor săi sufletești marea virtute creștinească a iubirii. Aceasta îți dă atâta putere încât să te rogi și pentru ucigașii tăi, așa cum a făcut sf. Ștefan: Doamne nu le socoti păcatul acesta.

Cu îndemnul de a se învesmănta și ei cu virtuțile sf. Ștefan și a ține la legea lor, așa cum a ținut sf. Ștefan la legea lui Hristos i-și în-

cheie P. S. Sa prima parte a învățurii.

În a doua parte vorbește despre unirea dintre frați — că, „unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește".

Prin revenirea acasă a foștilor gr. catolici puterea obștei noastre a sporit.

Actul de desbinare dela 1700, a fost un act fără consământul poporului — deci un act antipopular; a fost un act de politică imperialistă a Vienei și al papismului.

Regimul nostru de democrație populară nu putea să patroneze mai departe acel act — deaceia i-a dat posibilitate poporului să se pronunțe și poporul în cumințenia lui a înțeles chemarea ceasului de față și a venit iarăși în sânul bisericii strămoșești.

În partea a treia și cu care și-a încheiat P. S. Sa cuvântul îmbelșugat în părintești povătuiri, face o călduroasă chemare către toți care s'au rupt de biserică, prinși fiind în mrejele diferitelor rătăcirii, ca să vină cu toții acasă — că sunt și de aceștia în Someșul rece — Biserica ortodoxă îi așteaptă, ca o mamă iubitoare, cu brațele deschise.

Numai pentru „Someșenii reci" cari au putut să fie de față și n'au fost, ziua de 27 Dec. 1948 n'a fost zi de praznic.

Pentru ceilalți și pentru toți care au venit de prin satele vecine să asculte sfânta slujbă și cuvântul de suflet ziditor al P. S. Sale, ziua a treia de Crăciun va rămâne o zi de adevărat praznic și vor putea să spună cu neuitată bucurie: eu am fost la sfințirea bisericii din Someșul rece.

La sfârșitul sf. Liturghii P. S. Sa a botezat poporul cu apă sfințită. Curgerea poporului prin fața P. S. Sale, ca să-și plece fruntea sub roua aghiazmei și să sărute dreapta arhierului lor, a durat aproape un ceas.

Praznicul zilei s'a încununat cu masa comună din casa ospitaliară a părintelui prot. onorar, Ion Stănescu.

ASISTENT

Mărețul praznic dela Mureșmort

— Un scurt popas la Fărăgău —

La începutul anului 1949 Prea Sf. Sa și-a inaugurat activitatea cu târnosirea unui locaș de închinare ridicat în comuna Mureșmort, jud. Mureș.

După ce în ziua de anul nou P. S. Sa a asistat la Sf. Liturghie și după ce în fața reprezentanților autorităților din Cluj a servit, înconjurat de un sobor de preoți Te Deum-ul îndălnat, la ora 2 d. m. însoțit de Păr. Cons. I. Bulu și Păr. Diacon Leon Bândilă, a plecat spre Valea de sus a Mureșului.

Noaptea a poposit la Reghin, de unde, însoțit și de P. C. Păr. Prot. T. Ciceu, Dr. E. Nicoară, Dr. Nicolescu ș. a. s'a îndreptat spre comuna Mureșmort din tractul Reghinului, unde avea să târnosească biserica.

Grupul de călăreți țest în calea P. Sf. Sale îndată ce a trecut Mureșul, a vestit apropierea de locul unde avea să se desfășoare praznicul.

La intrarea în sat P. S. Sa a fost salutat de reprezentanții autorităților în frunte cu Dl Pretor al plășii Deda.

După salutul D-lui Pretor, Prea Sfinția Sa și însoțitorii săi s'au îndreptat spre biserică.

În timp ce Prea Sf. Sa a cobrit din mașină, corul bisericii din Alunț, condus de soția preotului Maximilian, a intonat, „Pre Stăpânul".

La intrarea în grădina bisericii un grup de preoți în odăjdii erau în așteptarea Prea Sfințitului, pr. Mihailaș-Morăreni, pr. Maximilian-Alunț, pr. Olteanu-Lueriu, pr. Todea Săcal, pr. Socaciu-Rușii Munți, pr. Cunescu-Idecu, pr. Oprea-Petriș și pr. Al. Sălăgeanu-Idecu sat.

Pr. Al. Sălăgeanu, administratorul acestei filii a prezentat Prea Sf. Sale Crucea și sf. Evanghelie.

Biserica din Mureșmort, e o poadoabă, nu e mare dar e îmbetoare. Inzestrată cu toate cele necesare, e zugrăvită cu multă măiestrie.

După actul sfințirii s'a continuat

sf. Liturghie. La urmă Prea Sf. Sa mâneacă defa cuvintele: „*Domește Doamne pe citorii, binefăcătorii, slujitorii și închinătorii acestest sfinte biserici*” — a vorbit poporului. A relevat jertfa citorilor, rolul acestor sf. biserici și a îndemnat poporul de aici și de pretutindeni a cinsti sf. lăcașuri, a jertfi pentru ele și a-și cinsti și păzi legea creștină. A mulțumit apoi corului și și-a arătat bucuria că neamul nostru înțelegând porunca vremurilor, s'a adunat mai strâns în jurul bisericii strămoșești.

A dat apoi îndemnul de a cinsti pe cei reveniți și de a da cuvenita ascultare și cârmuirii care a înțeles să sprijinească mărețul act al reințegririi bisericii.

A urmat apoi stropirea cu apă sfințită a celor prezenți. Timp de o oră și jumătate poporul prezent a trecut prin fața Prea Sf. Sale. Cei ce n'au putut intra în biserică la slujbă au avut acum prilejul să vadă noul lăcaș și pe P. S. Sa. În tot timpul stropirii, corul a cântat foarte frumos.

După terminarea slujbei a urmat masa comună la Casa Culturală.

La masă a luat cuvântul P. S. Sa mărturisindu-și bucuria pe care o simte acum când a luat parte la acest praznic dela care n'au lipsit nici reprezentanții cârmuirii. De aceea ține ca pe această cale să mulțumească cârmuirii dorind reprezentanților ei, Pretor și Primar mult spor la muncă pentru binele poporului. A vorbit apoi Dl Pretor, care a arătat, că guvernul R. P. R. înțelege să garanteze libertatea religioasă și să sprijine instituțiile care colaborează și arată înțelegere pentru promovarea binelui obștească.

A mai vorbit Dl Dr. E. Nicoră, pentru citorii, citorul Trandafir, Preotul reformat, Preotul Socaciu din Rușii Munții și Preotul Al. Sălăgean din Idicel, purtătorul de grijă al credincioșilor din Mureș-mort. C. Sa a făcut istoricul năzuințelor acestor credincioși pentru a-și ridica biserica. Regretăm că spațiul nu ne permite a reproduce măcar frânturi din ea. De incheiere a arătat că fără sprijinul autorităților care prin reforma agrară au dat locul de biserică și fără sprijinul Dnef Raveca Trandafir și a Dnului Gh. Trangafir — locașul nu s'ar fi putut ridica.

Serfa cuvântărilor a încheiat-o Păr. Prot. Ciceu care mărturisit că participă la acest act cu mare bucurie întrucât cu sfințirea pietrii fundamentale și-a inaugurat slujba de protopop al tractului. La ora 4 P. S. Sa și însoțitorii au plecat spre Cluj.

Popasul dela Fărăgău

Vestea trecerii spre locul unde avea să săvârșească tărnosirea noului locaș de închinare s'a răspândit cu mare iuțeală în jurul Reghinului. Așa se explică faptul că în mai multe parohii credincioșii ar fi dorit să se abată P. S. S. pe la ei.

În special, în parohiile revenite dorința este mai arzătoare.

De data aceasta P. S. S. s'a oprit la Fărăgău.

La ora 5 d. m. clopotele dnului Fărăgău au început a suna. P. S. Sa s'a îndreptat spre biserică unde Păr. Gr. Popescu, însoțit de Păr. Gh. Popescu-Argeș, misionar, a prezentat crucea și sfânta Evanghelică.

Biserica era plină de credincioși, până la refuz.

A vorbit frumos Păr. Popescu, făcând un raport al muncii Sf. Sale în mijlocul acestor credincioși rugându-l pe P. S. Sa să le trimită un preot vrednic în cel mai scurt timp.

A vorbit apoi P. S. Sa. Cuvintele P. S. Sale au fost primite cu neșpusă bucurie. Se vedea pe fețele tuturor ca o rază de nădejde a încolțit în inimile lor de vrednici creștini.

Prea Sfințitul și-a arătat nespusa bucurie pe care o simte în suflet acum când se află în mijlocul poporului. Fiu dn popor, a rămas legat de popor. De aceea nu lasă nici într'un caz să treacă Sărbătorile Crăciunului sau Anului Nou, să nu fie în mijlocul lui.

A promis apoi că în decursul verii se va mai abate pe la această biserică.

POPAS LA GHERLA

In ziua de 15 Dec. 1948 P. S. S. Episcopul Nicolae a plecat dela Cluj, în tovărășia P. C. Consilier Ioan Moldovan și a C. Diacon Leon Bândilă spre vechea cetate a Gherlei, spre a face să răsune frumoasă Liturghie drept credincioasă între pereții catedralei celei mărețe ce domină orașul.

Sosirea P. S. S. a prilegiuit o aleasă sărbătoare.

La intrarea în Catedrală P. S. Sa a fost întâmpinat cu alese cuvinte din partea P. C. Prot. C. Podobă, urându-i bun venit. Sosirea P. S. Voastre, a subliniat protopopul, va avea darul să închiege inimile tuturor credincioșilor din această parohie și jur, pentru a fi așa cum am fost și înainte, o singură inimă și o singură credință.

Serviciul divin din Catedrală a fost măreț și impresionant, biserica fiind arhiplină de credincioși. Intre personalitățile de seamă remarcăm prezența Păr. Canonic Dr. Dionisie Vaida, Preotul pensionar Deac, Corpul Didactic al liceului și alții.

A cerut tuturor să se bucure de bucuria praznicului înofririi anului, dar și de cel al unirii neamului nostru și a închiegării lui într'o singură biserică.

După terminare, lumea a feștit dnul bisericii și în urale de bucurie cu luminări aprinse au petrecut pe Prea S. Sa până la mașină, de unde s'au despărțit cu regretul de nu fi avut prilej mai îndelungat de a sta de vorbă cu P. S. Sa.

Târziu în noapte, după o zi atât de măreță petrecută în mijlocul poporului, P. S. Sa s'a întors la Reședință.

ASISTENT

Răspunsurile liturgice au fost date de corul catedralei.

La sfârșit P. S. Sa Episcopul Nicolae a vorbit poporului. Senin și cald P. S. Sa a arătat legătura strânsă care a fost între fiii neamului nostru în toată bună vremea. Această legătură s'a menținut datorită legii noastre strămoșești care a „stat pe loc” și după ce o parte dintre frații noștri au trecut în strană streină, datorită manevrelor Vienei. Astăzi, că suntem din nou „una”, nu putem decât să ne bucurăm și avem credința nesdruncinată că din această se vor desvolta frumoase perspective și pentru Biserica și pentru națiune.

După sf. Liturghie P. S. Sa Episcopul Nicolae și însoțitorii Săi, au fost oaspeții P. C. Prot. C. Podobă:

Scurtul popas dela Gherla dela finele anului trecut a avut darul să închiege într'o singură vrede inimile dornice de lumină ale bunilor credincioși, cu bunul gând ca această închiegare să ne folosească tuturor,

Prof. I. Moldovan

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Luni 27 Decembrie 1948 dimineața a avut loc ședința de deschidere a sesiunii ordinare a Marei Adunării Naționale.

Marea Adunare Națională a votat legile: pentru planul general economic pe un an; pentru ratificarea tratatului de prietenie, colaborare și ajutor mutual între R. P. R. și Republica Cehoslovacă; pentru Bugetul general pe 1949 și alte legi fiscale.

Obiectivele planului general economic sunt: Crearea bazelor pentru aplicarea unui plan economic de durată lungă; pregătirea agriculturii pentru îndrumarea ei spre socialism; îmbunătățirea nivelului de trai al maselor muncitoare. Țăranii mijlocăși clăcași vor fi lămurii, spre a se convinge, despre superioritatea producției colective, căreia Statul îi va acorda tot sprijinul.

Biroul politic al C. C. al P. M. R. a dat o rezoluție în chestiunea națională, condamnând devierile șovinismului și precizând că lupta oamenilor muncii este pentru înfrățirea, libertatea și egalitatea tuturor naționalităților și pentru solidaritatea internațională a celor ce muocesc.

Luni 20 Decembrie 1948, a avut loc la Ateneul Român, concertul de Crăciun al Societății corale „Carmen”, sub patronajul și în prezența I. P. S. Patriarh Iustinian, sub conducerea dnului prof. I. D. Chirescu.

Din Caransebeș. Corul catedralei a dat la 12 Decembrie 1948, un

frumos concert de colinde, sub patronajul Prea Sfințitului Episcop Veniamin. În cadrul concertului, P. S. Sa a conferențiat despre sensul religios al colindelor.

Volumul „Publicațiuni interzise”, care cuprinde toate cărțile epurate, se poate comanda la Ministerul Artelor și informațiilor, Administrația publicațiilor, București, str. Brezoianu 27 costă 200 lei.

În Mon. Of. Nr. 281 din 2 Decembrie 1948 a apărut Decretul Nr. 358, semnat de Prezidiul Marei Adunări Naționale, pentru stabilirea situației de drept a fostului cult greco-catolic.

Art. 1 În urma venirii Comunităților locale (parohii) ale cultului greco-catolic la cultul ortodox român și în conformitate cu art. 13 din Decretul Nr. 177 din 1948. organizațiile centrale și statutare ale acestui cult, ca: Mitropolia, Episcopiile, capitlurile, ordinele, cogregațiile protopopiatele, mănăstirile, fundațiunile, asociațiunile, cum și orice denumire încetează de a mai exista.

Art. 2. Averia mobilă și imobilă aparținând organizațiilor și Instituțiilor arătate la art. 1 din prezentul decret cu excepția expresă a averii fostelor parohii, revine Statului Român, care le va lua în primire imediat.

O comisiune interdepartamentală compusă din delegați ai Ministerelor: Cultelor, Finanțelor, Afacerilor Interne, Agriculturii și Domnilor și Invățământului Public, va hotărâi destinația acestor averi, putând atribui o parte

din ele Bisericii Ortodoxe Române, sau diferite părți componente.

DIN CLUJ

Praznicul Nașterii Domnului Iisus Hristos s'a sărbătorit și în acest an cu multă bucuria de către întreaga obște creștină din Cluj.

La Catedrala ortodoxă, Marele sobor în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae au săvârșit Sfânta Liturghie după care, mireasmă duhovnicească s'a revărsat asupra poporului prin graiul Înaltului Păstor care a pogorit în cugetele celor mulți gândul și sfaturile Pruncului nou născut.

La 30 Decembrie când s'a împlinit un an dela așezarea noii rânduieli sociale la noi. P. C. Cons. Pavel Șendrea dimpreună cu Soborul Catedralei a slujit Doxologia cea mare pentru Înaltul Prezidiu și buna sporire a întregului popor.

La Sfântul Vasile Marele Sobor al Episcopiei în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae, după rânduita slujbă a sf. Liturghii, au chemat binecuvântarea cerului peste obștea creștină din întreaga țară, pentru bună pace între oameni, pentru sporirea roadelor pământului și pentru toată buna sănătate a întregului popor.

La această sfântă slujbă au fost de fața și autoritățile civile și militare ale cetății în frunte cu Dl Gen. Comandant, Dl Prefect, Dl Primar și delegațiile altor instituții.

Botezul Domnului și sfințirea apelor a prilegiuit o mare sărbătoare a obștei creștine românești din Cluj.

Frații preoții dela cele două catedrale dimpreună cu enoriașii și mulțime mare de popor au rânduit un impresionant cortegiu de 12 preoți și patru diaconi, care în cântecul botezului au parcurs străzile Clujului până la marginea Someșului, unde P. S. Sa Episcopul Nicolae a sfințit apele și a botezat poporul.

Cu acest prilej, pentru întâia dată de 250 de ani frații români au mers împreună la râu și au ascultat glasul strămoșilor care una au fost în cretința lor și una în dragostea de neam.

Prin bunăvoința autorităților civile locale, toate cele de lipsă au fost rânduite pentru ca procesiunea și sfânta slujbă să poată avea loc. în toată măreția.

CALENDARAL NOSTRU a fost foarte căutat.

Poporul doritor de carte purtătoare de învățătură și pravoslavnice îndemn spre cele bune, a bine primit acest porumb al dreptei credințe.

Cei ce n'au primit calendarul, îl vor primi până în 15 Ianuarie.

Cucernicii Preoți care au primit calendarele să binevoiască — fără întârziere — să trimită costul lui la Casieria Episcopiei ortodoxe din Cluj, Piața Malinovski 18, prin Oficiul Protopo-

pesc, deoarece tipărirea calendarului s'a făcut cu multe cheltuieli ce trebuiesc fără zăbavă plătite.

EXTERNE

După retragerea Patriarhului Maximos din scaunul de patriarh ecumenic dela Constantinopol, Sino-dul patriarhal a ales pe Arhiepiscopul Americii Athenagora ca urmas al său în scaunul patriarhal al Constantinopolului.

Adunarea generală a Națiunilor Unite și-a încheiat la 12 Decembrie a. c. sesiunea dela Paris, urmând ca noua sesiune să aibă loc la New-York la 1 Aprilie 1949.

In Ungaria s'a format un nou guvern sub președenția D-lui Ștefan Dobi preș. partidului micilor proprietari

Aniversarea Generalissimului Iosif Visarionovici Stalin Președintele Consiliului de Miniștri al Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice.

Nu numai U. R. S. S. ci proletariatul din lumea întreagă a serbat la 21 Dec. a. c. a 69 aniversare a nașterii marelui conducător.

In Polonia s'a făcut unificarea partidului muncitoresc și partidului socialist în partidul muncitoresc unic polonez.

Cardinalul Mindszenti Jozsef, arhiepiscop de Esztergom (Ungaria) a fost arestat pentru activitatea sa împotriva Republicii Ungare, pentru spionaj și trafic fraudulos de valute.

BISERICESTI

O Catedrală subterană. Recent a luat ființă la Paris un comitet din care fac parte numeroase personalități de seamă (profesori, scriitori, etc.), și al cărui scop este construirea unei catedrale monumentale într'un masiv muntos în imediata apropiere a orașului Marsilia. Catedrala se va numi „Catedrala Universală a păcii și iertării“.

Ea va fi construită în interiorul masivului, la o înălțime de 900 metri deasupra nivelului mării și în ea se va putea intra printr'un tunel imens. Lumina soarelui va pătrunde în interior cu ajutorul unui sistem special de oglinzi.

Construcția clădirii va fi opera câtorva generații. Suma inițială pentru începerea lucrărilor este de 500 milioane de franci francezi.

Creștinii din Palestina. După date statistice oficiale, în Palestina locuiesc 150.000 de creștini, din care 73.000 ortodocși, 68.000 catolici și 8.000 protestanți. Majoritatea creștinilor palestinieni — circa 140 mii — sunt arabi.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 147/1949

Circulară

Tuturor P. C. C. Păr. Protopopi și Preoți din cuprinsul Eparhiei Vadului, Feteacului și Clujului.

Prea Cucernici Părinți,

Fiind înconștințați că unii C. Părieți se mută în parohii străine fără nici o aprobare, facem cunoscut, că acelor preoți care se instalează în altă parohie fără să aibe o numire din partea Veneratului Consiliu Eparhial, nu li se va lua în considerare în viitor nici o cerere.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial dela 12 Ianuarie 1949.

NICOLAE
Episcop

C. Hașcău
secretar

Nr. 6871/1948

Circulară

In legătură cu inventarierea patrimoniului public Onor. Minister al Cultelor cu Nr. 4ă300/1948 dispune următoarele:

Terenurile date pentru cimitire dacă nu au fost fotosite în acest, scop se vor trece în clasa 0, subclasa respectivă (fânață la subclasa 02, arabil la 01, etc.)

In ceea ce privește inventarierea clădirilor se va proceda astfel: dacă în aceeași clădire se găsesc instalate o fabrică de lumânări la subsol și parter, iar la etaj birouri, se va trece toată clădirea de clasa 1, subclasa 10, iar pe margine se va face mențiune că o parte din clădire este

destinată pentru administrația (subclasa 11).

Telefoanele și contoarele dacă sunt proprietatea unității de inventariere se trece în formular. In caz contrar nu se trec.

Sobele de fer sau tuciu, se trec la clasa 5, subclasa 55.

Lumânările se trec la clasa 7, subclasa 74, iar mucerile de lumânări la aceeași clasă, subclasa 77.

Lemnele de foc se trec la clasa 7, subclasa 71.

Formularele de inventariere nu se semnează de Comisia locală ci de către șeful inventarului.

Un formular din clasa 0 și clasa 2, care rămâne la unitatea de inventariere se vizează în aceasta Comisie.

Cluj, la 5 Ianuarie 1948.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
Secretar

Nr. 6777/1948.

Circulară

către toate oficiile protopopești și parohiale din cuprinsul Eparhiei Clujului

Până la apariția noului Rtatut de Organizare al Bisericii Ort. Române toate Oficiile Protopopești — vechi sau revenite — vor avea sub jurisdicția lor acele parohii, care an aparținut tractului și până acum, întrucât sunt cuprinse pe raza teritoriului Eparhiei Clujului.

Având în vedere că marele act al reintregirii Bisericii a adunat pe toți fii neamului în același staul al Bi-

sericii ortodoxe, nu-și mai au rostul firesc de viețuire fostele filii cari despărțeau în taberele celor două strane pe credincioșii aceleași parohii; deci ca o consecință logică, acestea trebuiesc desființate, înglobând pe toți credincioșii în marea unitate sufletească a parohiei.

Acest proces trebuie săvârșit însa cu tactul cuvenit, judecând fiecare caz în parte.

In parohiile cu doi preoți, fiecare în parte va corespunde prin Of. Protopopesc căruia a aparținut. In cazul că unul din ei a fost transferat, întreaga parohie va fi administrată de cel rămas, corespondența urmând să se săvârșească prin Of. Protopopesc a acestuia din urmă.

Cluj, din ședința dela 29 Decembrie 1948.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
secretar

Oficiul protopopesc ort. rom. Baia de Arieș
Nr. 631/1948.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III, Runc cu filia Lunca Largă, protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renășterea“.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, conform pregătirii, după confirmare din partea Ministerului.

2. — Casa parohială cu dependențele economice necesare, în stare bună.

3. — Sesiune parohială, grădină, arabil, fânaț și pădure în suprafață totală de 6 jug. 395 st. p. specificate în progresul verbal al Consiliului parohial dela 6 Dec. 1948.

4. — Câte o jumate ddl, cereale și câte o zi de lucru dela fiecare familie benevol. atât dela parohie, cât și dela filie.

5. — Stolile înaintate în parohie și filie.

6 — Preotul va mai beneficia dela filie și de folosința pământurilor specificate în procesul verbal al Consiliului dela 6 Dec. 1948, arabil, fânaț și pășune în suprafață totală de 6 jug. 80 st. p.

Impozitul agricol pentru pământurile în folosință îl va suporta preotul.

Reflecții la acest post își vor înainta în termenul fixat cererile, Veneratului Consiliu Eparhial—Cluj, iar cu prealabila noastră încuvițare se vor prezenta în parohie pentru a servi și a face cunoștință cu poporul.

In înțelegere cu Consiliu parohial din Runc.

Baia de Arieș la 16 Dec. 1948.

Vasile Loga protopop.

Nr. 6741/1948 Aprobata

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial ținută la 21 Dec 1948

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
secretar

Nr. 6082/1948

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului vacant de paroh în parohia de cl. I. Valea Drăganului, tractul Huedin, județul Cluj, se publică concurs cu termen de 15 zile.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, după aprobarea din partea Onor. Ministerul Cultelor.

2. Locuință cu supraedificate economice crespunzătoare și un jum. jugăr grădină.

3. Sesiune parohială fânaț 8 jug. 1400 st. p. în Valea Drăganului, 2 jug. fânață în hotarul Huedin.

4. Drept de o antică lemne de foc în păduren posesoriatului urbarial.

5. Stolele uzitate în parohie și tract.

Candidații îndreptății vor înainta în termenul arătat cererile lor prevăzute cu documentele legale Sf. Episcopii și cu învoirea noastră vor putea slui în parohie, pentru a face cunoștință cu credincioșii. Fără aprobarea Sf. Episcopii cererile de candidare nu vor fi luate în considerare.

In înțelegere cu Consiliul parohial din Valea Drăganului.

Petru Pop, protopop.

Nr. 60ă2/1948. Aprobata

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial ținută la 12 Ian. 1949.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
secretar

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

A APĂRUT!

CALENDARUL CREȘTINULUI DE LEGE RĂSĂRITEANĂ PE ANUL 1949

și s'a trimis tuturor
oficiilor protopopești
care se vor îngriji de
imediată lui difuzare.